

klankspoor

U
K
32

vaste stukjes: ~teit, ~air, ~oir

Je hoort /tjɪt/ aan het eind van een woord.
Je schrijft **teit**.
Je hoort /ɛr/ aan het eind van een woord.
Je schrijft **air**.
Je hoort /waar/ aan het eind van een woord.
Je schrijft **oir**.

- Hak het woord in stukjes.
- Bij welke stukjes past het klankspoor?
- Schrijf deze stukjes zoals je ze hoort.
- Controleer het woord.

Het vaste stukje **-teit** heeft niets te maken met het woord *tijd*. De klemtoon bij deze woorden valt op het stukje **-teit** (uitzondering: *majesteit*).

Bij veel woorden hoor je vóór het stukje **-teit** de klank /ie/. Je schrijft dan **i**: *kwaliteit, sportiviteit, activiteit*.

Let op bij *electriciteit*. Net als bij woorden als *elektrisch* en *elektronisch* is de vierde letter een **k**.

Woorden op **-air** en **-oir** komen uit het Frans.

Let op: je schrijft *miljoen*, maar *miljonair* (zonder **oo**).

woorden van de week
de electriciteit
de specialiteit
de kwaliteit
populair
militair
het trottoir

extra woorden
de universiteit
de sportiviteit
de activiteit
de puberteit
majesteit
de miljonair
het meubilair
het reservoir
het dressoir

weetspoor

U
W
24

Fransse leenwoorden 1

Veel Nederlandse woorden die uit het Frans komen, worden net zo gespeld als in het Frans. Onthoud de woorden van de uitlegkaart.

- Hak het woord in stukjes.
- Bij welke stukjes past het weetspoor?
- Onthoud hoe je deze stukjes schrijft.
- Controleer het woord.

In *boulevard, route, douche, journalist, courgette, coureur* en *enthousiast* schrijf je /oe/ als **ou**.

De **a** van *boulevard* klinkt als /aa/. Ook in de volgende Franse leenwoorden klinkt de laatste klinker lang: *brancard, hangar, record*.

In de woorden *medaille* en *braille* schrijf je /j/ als **il**. Denk ook aan *maillot, failliet, portefeuille* en *fouilleren*.

In woorden als *circuit, biscuit* en *etui* schrijf je /wie/ als **ui** of **uit**.

Bij veel Franse leenwoorden hoor je neusklinken: *plafond, croissant, envelop*.

woorden van de week
A de boulevard
de route
de douche
de journalist
de courgette
enthousiast
de medaille
het braille

woorden van de week
B het circuit
de biscuit
het etui
het plafond
de envelop
de croissant
de punaise
de mayonnaise

werkwoorden

U
WW
18

werkwoorden met be~, ge~, her~, ver~, ont~

Begint een werkwoord met **be, ge, her, ver** of **ont**? In de deelwoordvorm komt daar geen (extra) stukje **ge~** voor.

- Is het werkwoord de persoonsvorm?
- Ja? Twijfel je in de **tt**? Denk aan *lopen*.
- Ja? Twijfel je in de **vt**? Denk aan **t** kofschip.
- Geen **pv**? Dan gelden de gewone regels.

Bij deze werkwoorden krijgt het deelwoord geen (extra) stukje **ge~**: *beginnen - ik ben begonnen*. Zo schrijf je ook: *ik heb genoten, ik heb herdacht, ik heb verkocht, ik heb ontbeten*.

Moeilijk! Bij deze werkwoorden klinkt de **hij**-vorm (**tt**) vaak hetzelfde als het deelwoord. De **hij**-vorm (**tt**) eindigt altijd op een **t**, het deelwoord eindigt op een **t** of een **d**.

Denk na: is het een persoonsvorm of niet?
hij betaalt (pv) - hij heeft betaald (geen pv)
het gebeurt (pv) - het is gebeurd (geen pv)
hij herkent (pv) - hij heeft herkend (geen pv)
hij ontmoet (pv) - hij heeft ontmoet (geen pv)
hij verstopt (pv) - hij heeft verstopt (geen pv)

woorden van de week
hij betaalt (pv)
hij heeft betaald (geen pv)
het gebeurt (pv)
het is gebeurd (geen pv)
hij herhaalt (pv)
hij heeft herhaald (geen pv)

extra woorden
hij vertelt (pv)
hij heeft verteld (geen pv)
hij ontkent (pv)
hij heeft ontkend (geen pv)
hij belooft (pv)
hij heeft beloofd (geen pv)
hij gebruikt (pv)
hij heeft gebruikt (geen pv)
hij verdient (pv)

U

WW

21

persoonsvormen die hetzelfde klinken

Sommige persoonsvormen klinken hetzelfde, maar worden verschillend geschreven.

Twijfel je bij een persoonsvorm?

- **tt:** t erbij of niet? Denk aan *lopen*.
- **vt:** één of twee t's (of d's)? Je schrijft alleen twee t's (of d's) als de ik-vorm **tt** op een t (of d) eindigt.

1. Is het **werkwoord** de **persoonsvorm**?
2. Ja? Twijfel je in de **tt**? Denk aan *lopen*.
3. Ja? Twijfel je in de **vt**? Denk aan 't *kofschip*.
4. Geen **pv**? Dan gelden de gewone regels.

Deze leerstof heb je al eerder geleerd.

tt: Twijfel je? Denk dan aan *lopen*.

jij loopt dus ook jij vindt

loop jij? dus ook aanvaard jij?

vt: Bij regelmatige werkwoorden schrijf je **de(n)** of **te(n)** achter de ik-vorm **tt**.

kussen - ik kus - ik kuste - wij kusten

rusten - ik rust - ik rustte - wij rustten

bellen - ik bel - ik belde - wij belden

melden - ik meld - ik meldde - wij meldden

Let op! Wat is de woordenboekvorm?

ik miste (missen) - het mistte (misten)

En: *we hoestten (hoesten), maar:*

we moesten (moeten = onregelmatig)

woorden van de week

ik antwoord (tt)
hij antwoordt (tt)
wij wachten (tt)
wij wachtten (vt)
wij vermelden (tt)
wij vermeldden (vt)

extra woorden

ik raad (tt)
hij raadt (tt)
wij raden (tt)
wij raadden (vt)
wij hoesten (tt)
wij hoestten (vt)
wij moesten (vt)
ik miste (vt)
het mistte (vt)